

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA GOSPODARKI¹⁾

z dnia 2009 r.

w sprawie sposobu pobierania próbek paliw ciekłych i biopaliw ciekłych²⁾

Na podstawie art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw (Dz. U. Nr 169, poz. 1200, z 2008 r. Nr 157, poz. 976 oraz z 2009 r. Nr 18, poz. 97) zarządza się, co następuje:

§ 1. Sposób pobierania próbek paliw ciekłych i biopaliw ciekłych określa załącznik do rozporządzenia.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.³⁾

Minister Gospodarki

¹⁾ Minister Gospodarki kieruje działem administracji rządowej — gospodarka, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Gospodarki (Dz. U. Nr 216, poz. 1593).

²⁾ Niniejsze rozporządzenie zostało notyfikowane Komisji Europejskiej w dniu ... 2009 r., pod numerem ..., zgodnie z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597), które wdraża postanowienia dyrektywy 98/34/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 czerwca 1998 r. ustanawiającej procedurę udzielania informacji w zakresie norm i przepisów technicznych (Dz. Urz. WE L 204 z 21.07.1998, str. 37, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 20, str. 337, z późn. zm.).

³⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie sposobu pobierania próbek (Dz. U. Nr 64, poz. 595), które traci moc z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia na podstawie art. 43 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw (Dz. U. Nr 169, poz. 1200, z 2008 r. Nr 157, poz. 976 oraz z 2009 r. Nr 18, poz. 97).

SPOSÓB POBIERANIA PRÓBEK PALIW CIEKŁYCH I BIOPALIW CIEKŁYCH

1. Sposób pobierania próbek ze zbiornika.
 - 1.1. Próbki pobiera się w sposób ręczny, gdy zawartość zbiornika znajduje się w spoczynku.
 - 1.2. Próbki należy pobierać w kolejności od lustra cieczy do dna zbiornika, aby uniknąć zaburzeń w niższych poziomach cieczy.
 - 1.3. Próbki pobiera się przy użyciu odpowiednich przyrządów do pobierania próbek.
 - 1.3.1. Rodzaje przyrządów do pobierania próbek:
 - 1) paliw ciekłych,
 - 2) biopaliw ciekłych stanowiących mieszankę oleju napędowego i biokomponentów,
 - 3) estru stanowiącego samoistne paliwo- określa norma PN-EN ISO 3170.
 - 1.3.2. Rodzaje przyrządów do pobierania próbek:
 - 1) biopaliw ciekłych stanowiących mieszankę benzyn silnikowych i bioetanolu,
 - 2) biopaliw ciekłych opartych na bioetanolu, stosowanych w wybranych flotach, wyposażonych w silniki z zapłonem samoczynnym- określa norma PN-A-79527.
 - 1.4. Próbki pobiera się do odpowiednich pojemników.
 - 1.4.1. Pojemniki przeznaczone na próbki:
 - 1) paliw ciekłych,
 - 2) biopaliw ciekłych stanowiących mieszankę oleju napędowego i biokomponentów,
 - 3) biopaliw ciekłych stanowiących mieszankę benzyn silnikowych i bioetanolu,
 - 4) biopaliw ciekłych opartych na bioetanolu, stosowanych w wybranych flotach, wyposażonych w silniki z zapłonem samoczynnym- powinny być metalowe lub szklane, wykonane z materiału niezawierającego ołowiu.

- 1.4.2. Pojemniki przeznaczone na próbki estru stanowiącego samoistne paliwo powinny być wykonane ze stali nierdzewnej lub z tworzyw sztucznych, chemicznie obojętnych, np. politereftalanu etylenu (PET).
- 1.4.3. Pojemniki przeznaczone na próbki powinny:
 - 1) mieć pojemność 5 litrów, z zastrzeżeniem pkt 1.4.4, oraz być wyposażone w uszczelki dławikowe lub mieć połączenia szczelne, zdolne do wytrzymania wewnętrznych ciśnień, powstających podczas normalnej ich eksploatacji,
 - 2) mieć zamocowanie, umożliwiające ich zaplombowanie.
- 1.4.4. Pojemniki przeznaczone na próbki do badania prężności par powinny mieć pojemność 1 litr. Pojemnik powinien być wypełniony próbką w ilości od 70 % do 80 % jego pojemności.
- 1.4.5 W przypadku pobierania próbek benzyn silnikowych lub biopaliw ciekłych stanowiących mieszanę benzyn silnikowych i bioetanolu, pojemniki przeznaczone na próbki powinny być schłodzone. Na ściankach naczyń nie może być kondensatu pary wodnej.
- 1.4.6. Pojemniki przeznaczone na próbki nie mogą być zabezpieczane przed korozją środkami wytworzonymi na bazie produktu naftowego.
- 1.4.7. Zamknięcie pojemników przeznaczonych na próbki składa się z nakrętki z dopasowaną podkładką odporną na działanie pobieranego paliwa. Podkładki te nie mogą być wykonane z korka lub gumy.
- 1.5. Przyrządy do pobierania próbek oraz pojemniki przeznaczone na próbki powinny być wykonane z materiałów chemicznie obojętnych dla pobieranego paliwa.
- 1.6. Pojemnik przeznaczony na próbkę należy:
 - 1) napełnić maksymalnie 4 litrami paliwa, z zastrzeżeniem pkt 1.4.4;
 - 2) po napełnieniu paliwem natychmiast zamknąć, stosując zamknięcie zapewniające niezmienną jakość parametrów jakościowych próbki.
- 1.7. Szczelność zamkniętego pojemnika przeznaczonego na próbkę należy sprawdzić odwracając go do góry dnem i trzymając w tej pozycji przez 30 sekund. Jeżeli zaobserwuje się wyciek paliwa, należy wymienić zamknięcie pojemnika na nowe i ponownie sprawdzić jego szczelność.
- 1.7.1. W przypadku, gdy wyciek paliwa nie ustaje, należy ponownie pobrać próbkę,

używając nowego pojemnika wraz z nowym zamknięciem i ponownie przeprowadzić ocenę szczelności pojemnika i zamknięcia.

- 1.8. Sposób postępowania przy pobieraniu próbek, postępowanie z próbkami oraz wymagania dotyczące bezpieczeństwa w tym zakresie określa norma PN-EN ISO 3170.

2. Sposób pobierania próbek z urządzenia służącego do dystrybucji, zwanego dalej „odmierzaczem”.
 - 2.1. Końcówkę przewodu wlewowego odmierzacza należy dokładnie oczyścić przy użyciu czystej, bawełnianej szmatki.
 - 2.2. Końcówkę przewodu wlewowego odmierzacza, a w przypadku pobierania próbek benzyn silnikowych lub biopaliw ciekłych stanowiących mieszanę benzyn silnikowych i bioetanolu, także przystawkę do pobierania próbek, należy przepłukać co najmniej 4 litrami pobieranego paliwa. Paliwo to należy zlewać do przygotowanego pojemnika.
 - 2.2.1. Przystawka do pobierania próbek powinna być:
 - 1) wyposażona w przewód powietrzny, umożliwiający dopływ powietrza do czujnika urządzenia odcinającego dopływ paliwa lub
 - 2) luźno dopasowana, umożliwiając dopływ powietrza do czujnika urządzenia odcinającego dopływ paliwa, przez szczeliny między końcówką przewodu wlewowego odmierzacza a przystawką do pobierania tych próbek;
 - 3) wykonana z materiału przewodzącego elektryczność i niepowodującego iskrzenia.
 - 2.3. Odpowiednią liczbę pojemników przeznaczonych na próbki należy ustawić obok odmierzacza, z którego próbki będą pobierane.
 - 2.4. Pojemniki przeznaczone na próbki powinny spełniać wymagania określone w pkt 1.4. – 1.4.7. i 1.5.
 - 2.5. Przed rozpoczęciem pobierania próbek należy zapisać wskazania licznika paliwa na odmierzaczu.
 - 2.6. W przypadku pobierania próbek benzyn silnikowych lub biopaliw ciekłych stanowiących mieszanę benzyn silnikowych i bioetanolu, w pojemniku przeznaczonym na próbkę należy umieścić, w pozycji pionowej, przystawkę

do pobierania próbek w taki sposób, by sięgała ona dna pojemnika.

- 2.7. Do pojemnika przeznaczonego na próbkę, a w przypadku pobierania próbek benzyn silnikowych lub biopaliw ciekłych stanowiących mieszanę benzyn silnikowych i bioetanolu, do przystawki do pobierania próbek umieszczonych w pojemniku przeznaczonym na próbkę, należy wprowadzić końcówkę przewodu wlewowego odmierzacza.
- 2.7.1. Jeżeli stosuje się przystawkę do pobierania próbek wyposażoną w przewód powietrzny, należy upewnić się, że jest on połączony z czujnikiem urządzenia odcinającego dopływ paliwa.
- 2.8. Należy uruchomić mechanizm pompujący paliwo.
- 2.8.1. Jeżeli stosuje się przystawkę do pobierania próbek luźno dopasowaną, należy zachować takie natężenie przepływu paliwa, aby zapobiec jego rozlewaniu, gdy wystąpi turbulencja w jego przepływie.
- 2.8.2. Jeżeli urządzenie odcinające dopływ paliwa jest wyłączone, należy zwrócić uwagę, by nie przepęłnić pojemnika przeznaczonego na próbkę.
- 2.9. Pojemnik przeznaczony na próbkę należy:
- 1) napełnić maksymalnie 4 litrami paliwa, według wskazań licznika na odmierzaczu, z zastrzeżeniem pkt 1.4.4.;
 - 2) po napełnieniu paliwem natychmiast zamknąć, stosując zamknięcie zapewniające niezmiennosc parametrów jakościowych próbki.
- 2.9.1. W zakresie sprawdzania szczelności zamkniętego pojemnika przeznaczonego na próbkę stosuje się wymagania określone w pkt 1.7. – 1.7.1.
- 2.10. Szczegółowy sposób postępowania przy pobieraniu próbek, postępowanie z próbkami oraz wymagania bezpieczeństwa określa norma PN-EN 14275.

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o *systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw* (Dz. U. Nr 169, poz. 1200, z 2008 r. Nr 157, poz. 976 oraz z 2009 r. Nr 18, poz. 97), zgodnie z którym minister właściwy do spraw gospodarki określi sposób pobierania próbek paliw ciekłych i biopaliw ciekłych, biorąc pod uwagę metody określone w odpowiednich normach.

Przedmiotowy projekt rozporządzenia zakłada pobieranie próbek ze zbiornika oraz z urządzenia służącego do dystrybucji, zwanego dalej „odmierzaczem”.

Przyjęty w projekcie rozporządzenia sposób pobierania próbek paliw ze zbiornika jest zgodny z normą PN-EN ISO 3170 *Ciekłe przetwory naftowe – Ręczne pobieranie próbek*, natomiast sposób pobierania próbek paliw z odmierzaczy jest zgodny postanowieniami normy PN-EN 14275 *Paliwa do pojazdów samochodowych – Ocena jakości benzyn i olejów napędowych – Pobieranie próbek z dystrybutorów detalicznych i zakładowych*.

Rodzaje przyrządów do pobierania próbek oraz pojemników na próbki uzależniono od pobieranego paliwa. W przypadku pobierania ze zbiornika próbek paliw ciekłych i biopaliw ciekłych stanowiących mieszankę oleju napędowego i biokomponentów oraz estru stanowiącego samoistne paliwo, rodzaje przyrządów do pobierania próbek przyjęto zgodnie z normą PN-EN ISO 3170 *Ciekłe przetwory naftowe – Ręczne pobieranie próbek*. W przypadku biopaliw ciekłych stanowiących mieszankę benzyn i bioetanolu (np. paliwo E85) oraz biopaliw ciekłych opartych na bioetanolu, stosowanych w wybranych flotach wyposażonych w silniki z zapłonem samoczynnym (np. paliwo E95) powołano się na normę PN-A-79527 *Produkty i półprodukty spirytusowe. Pobieranie próbek*. W odniesieniu do pojemników na próbki wprowadzono zapisy określające rodzaj materiału, z którego powinny być one wykonane.

Rodzaje pojemników na próbki w przypadku pobierania próbek paliw ciekłych i biopaliw ciekłych stanowiących mieszankę paliw ropopochodnych i biokomponentów przyjęto zgodnie z postanowieniami normy PN-EN 14275. Pojemniki na próbki estru, stanowiącego samoistne paliwo powinny spełniać wymagania normy PN-EN ISO 5555.

Zagadnienie sposobu pobierania próbek paliw określa rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 31 marca 2004 r. w *sprawie sposobu pobierania próbek* (Dz. U. Nr 64, poz. 595), wydane na mocy nieobowiązującej już ustawy z dnia 23 stycznia 2004 r. o *systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw ciekłych i biopaliw ciekłych* (Dz. U. Nr 34, poz. 293, z późn. zm.). Rozporządzenie to, stosownie do art. 43 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o *systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw* zachowuje moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych, wydanych na podstawie tejże ustawy.

Przedmiotowy projekt rozporządzenia, zapewniający spójność regulacji ustawowej i rozporządzeń wykonawczych, uwzględnia również specyfikę pobierania próbek paliw ciekłych i biopaliw ciekłych, w szczególności dotyczącą przyrządów do pobierania próbek oraz rodzajów pojemników na próbki, czego nie uwzględnia rozporządzenie obecnie obowiązujące

Dodatkowo wprowadzono zapisy dotyczące pojemności pojemników na próbki w przypadku badania prężności par, ze względu na dotrzymanie wymagań związanych z określeniem precyzji, zgodnie z postanowieniami nowej edycji normy PN-EN 13016-1 *Ciekłe przetwory naftowe – Prężność par – Część 1: Oznaczanie prężności par nasyconych powietrzem (ASVP) i obliczanie równoważnika prężności par suchych (DVPE)*.

Określenie sposobu pobierania próbek jest niezbędne dla prowadzenia procesu monitorowania i kontrolowania jakości paliw ciekłych i biopaliw ciekłych.

Projekt rozporządzenia, z chwilą przekazania do uzgodnień międzyresortowych, został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 2005 r. o *działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa* (Dz. U. Nr 169, poz. 1414).

Do prac nad projektem rozporządzenia następujące podmioty zgłosiły uwagi w trybie ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o *działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa* (Dz. U. Nr 169, poz. 1414):

- Polski Związek Przemysłu Motoryzacyjnego,
- PKN Orlen S.A.,
- Polska Organizacja Przemysłu i Handlu Naftowego.

Zakres określony w projektowanym rozporządzeniu w odniesieniu do sposobu pobierania próbek paliw ciekłych wynika z postanowień dyrektywy 98/70/WE odnoszącej się do jakości benzyny i olejów napędowych oraz zmieniającej dyrektywę Rady 93/12/EWG, która nakazuje monitorowanie jakości benzyn i oleju napędowego przy użyciu metod określonych w określonych normach europejskich. Pobieranie próbek natomiast jest nieodłącznym elementem badania jakości paliw. Monitorowania jakości biopaliw ciekłych, a co za tym idzie pobieranie próbek biopaliw ciekłych nie jest objęte przepisami Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia zostanie poddany procedurze notyfikacji w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w *sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych* (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 z późn. zm.).

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Cel wprowadzenia rozporządzenia oraz wskazanie podmiotów objętych regulacją.

Celem rozporządzenia jest określenie sposobu pobierania próbek paliw ciekłych i biopaliw ciekłych, umożliwiające dokonywanie kontroli jakości tych paliw, w ramach systemu monitorowania i kontrolowania jakości paliw, zgodnie z ustawą z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw (Dz. U. Nr 169, poz. 1200, z 2008 r. Nr 157, poz. 976 oraz z 2009 r. Nr 18, poz. 97).

Przepisy rozporządzenia oddziałują bezpośrednio na podmiot dokonujący kontroli, tzn. Inspekcję Handlową, poprzez konieczność dostosowania zasad pobierania próbek do obowiązujących wymagań.

2. Konsultacje społeczne

Projekt rozporządzenia poddany został procedurze konsultacji z następującymi instytucjami, organizacjami i przedsiębiorstwami, zajmującymi się problematyką rynku paliw ciekłych i biopaliw ciekłych:

- 1) Instytutem Nafty i Gazu;
- 2) Instytutem Paliw i Energii Odnawialnej;
- 3) Instytutem Technicznym Wojsk Lotniczych;
- 4) Ośrodkiem Badawczo-Rozwojowym Przemysłu Rafineryjnego;
- 5) Krajową Izbą Biopaliw;
- 6) Radą Krajową Federacji Konsumentów;
- 7) Krajową Izbą Gospodarczą;
- 8) Krajową Radą Gorzelnictwa i Produkcji Biopaliw;
- 9) Krajową Radą Izb Rolniczych;
- 10) Krajowym Zrzeszeniem Producentów Rzepaku;
- 11) Krajowym Związkiem Rolników, Kótek i Organizacji Rolniczych;
- 12) Izbą Gospodarczą Komunikacji Miejskiej;
- 13) Polską Izbą Motoryzacji;
- 14) Polską Izbą Paliw Płynnych;
- 15) Polską Organizacją Przemysłu i Handlu Naftowego;
- 16) Polską Radą Koordynacyjną Odnawialnych Źródeł Energii;
- 17) Polskim Związkiem Przemysłu Motoryzacyjnego;
- 18) Polskim Stowarzyszeniem Producentów Oleju;
- 19) Stowarzyszeniem „Bioetanol Ekologia Transport”;
- 20) Związkiem Gorzelników Polskich;
- 21) Grupą Lotos S.A.;
- 22) PKN Orlen S.A.;
- 23) Krajową Izbą Gospodarczą;
- 24) Związkiem Pracodawców Branży Paliw Płynnych i Energetycznych.

W wyniku uzgodnień i konsultacji wprowadzono następujące zmiany:

- 1) w § 1 wykreślono wyrażenie „zwanych dalej próbkami” oraz dodano w tytule załącznika (po słowie „próbki”) wyrażenie „paliw ciekłych i biopaliw ciekłych”,
- 2) doprecyzowano pkt 1.3. załącznika poprzez dodanie zapisów uwzględniających pobieranie próbek również biopaliw ciekłych stosowanych w wybranych flotach,

- 3) skorygowano numer normy określającej przyrządy do pobierania próbek biopaliw ciekłych zawierających bioetanol,
- 4) skorygowano sposób numeracji punktów, w celu zwiększenia czytelności zapisów,
- 5) w pkt 1.4.3. ppkt 1 wyrażenie „spawane” zastąpiono wyrażeniem „szczelne”, jako bardziej adekwatnym w przypadku innych niż metalowe, rodzajów pojemników,
- 6) w pkt 1.4.3 ppkt 2 skreślono słowo „zewnętrzne”, jako zbyt oczywiste,
- 7) w pkt 1.4.5. dodano zdanie „Na ściankach naczyń nie powinno być kondensatu pary wodnej”; ze względu na konieczność ochrony próbki przed dostaniem się do niej wody,
- 8) dodano zapis w pkt 1.5. dotyczący wymagania co do obojętności materiału, z którego są wykonane przyrządy do pobierania próbek i pojemniki na próbki, w stosunku do pobieranego paliwa,
- 9) poprawiono zapisy pkt 2.3. pod względem stylistycznym,
- 10) przeniesiono do pkt 1 zapisy z pkt 2, dotyczące sprawdzania szczelności pojemnika na próbki oraz dodano odpowiednie odniesienia w pkt 2; ze względu na adekwatność tych zapisów w przypadku pobierania próbek zarówno ze zbiornika, jak i z odmierzacza,
- 11) dodano w pkt 2 ogólne odniesienie do normy PN-EN 14275, w celu zachowania spójności z zapisami pkt 1.

Nie uwzględniono natomiast uwag dotyczących:

- 1) usunięcia z pkt 1 załącznika zapisów dotyczących pojemności pojemnika na próbki w przypadku badania prężności par i przeniesienia ich do pkt 2; ze względu na adekwatność ich do obu punktów,
- 2) zmiany nazwy PET na poli(tereftalan_etylenu), wg nomenklatury IUPAC; ze względu na zgodność obecnej nazwy z odpowiednią normą,
- 3) dodania w pkt 1.4.4. numeru normy, która określa precyzję opisanej metodyki badawczej,
- 4) dodania zapisów określających szczegółowo wytrzymałość pojemnika na próbki; ze względu na brak takich zapisów w normach,
- 5) dodania zapisów dotyczących temperatury schłodzenia, ze względu na brak tego typu zapisów w odpowiednich normach,
- 6) dodania zapisów określających szczegółowe zasady bezpieczeństwa przy pobieraniu próbek; ze względu na już istniejące odwołania w tym zakresie do odpowiednich norm.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Przepisy przedmiotowego projektu rozporządzenia w zakresie sposobu pobierania próbek paliw są oparte na obowiązującym dotychczas rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie sposobu pobierania próbek (Dz. U. Nr 64, poz. 595), zatem w tym zakresie nie będą one miały wpływu na sektor finansów publicznych.

4. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorstw

Wejście w życie rozporządzenia nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorstw.

5. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionów oraz konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki.

Wejście w życie rozporządzenia nie wpłynie na sytuację i rozwój regionów oraz na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki.

6. Wpływ regulacji na ochronę środowiska

Regulacja nie wpłynie na ochronę środowiska.